

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2019

Χορηγός:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

11 Οκτωβρίου 2019

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και διεξάγονται αποκλειστικά και μόνο από το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Κάθε μήνα το IOBE δημοσιεύει στην ιστοσελίδα του το πλήρες δελτίο οικονομικής συγκυρίας. **Στο παρόν δελτίο, που υποστηρίζεται από την Ελληνική Παραγωγή - Συμβούλιο Βιομηχανιών για την Ανάπτυξη - παρουσιάζονται αναλυτικότερα τα αποτελέσματα για τον τομέα της Βιομηχανίας.** Όλα τα δελτία συγκυρίας μπορείτε να τα βρείτε εδώ: http://iobe.gr/ec_situation.asp?PD=2017

Συνεχίζει να βελτιώνεται το οικονομικό κλίμα

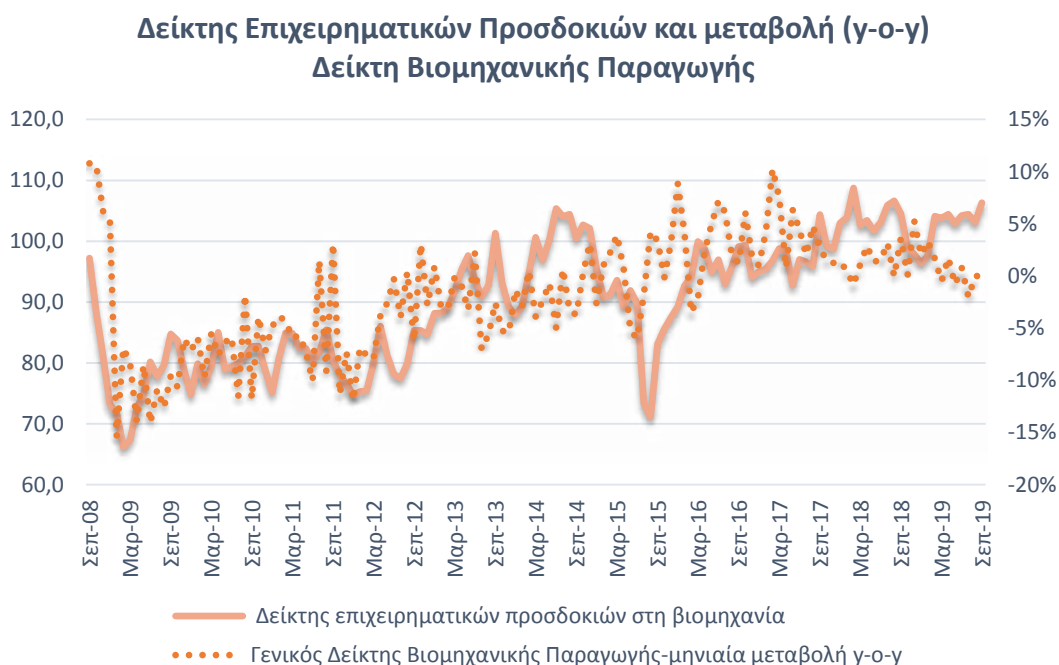
Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος παραμένει σε ανοδική πορεία και τον Σεπτέμβριο και διαμορφώνεται στις 107,2 μονάδες από 105,3 μονάδες τον Ιούλιο. Η ενίσχυση του δείκτη προέρχεται κυρίως από βελτίωση των προσδοκιών στο Λιανικό εμπόριο και τους Καταναλωτές, ενώ στους υπόλοιπους επιχειρηματικούς τομείς οι μεταβολές είναι ήπια θετικές. Ταυτόχρονα, η καταναλωτική εμπιστοσύνη διαμορφώνεται στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 19 ετών. Είναι φανερό ότι διατηρείται η θετική επίδραση του εκλογικού αποτελέσματος στις προσδοκίες πολιτών και επιχειρήσεων. Άλλωστε συνεχίζουν να αξιολογούνται ευνοϊκά, οι δηλώσεις (προγραμματικές περισσότερες) και διαθέσεις της νέας κυβέρνησης, καθώς ακόμα οι νομοθετικές παρεμβάσεις είναι σε αρχικό στάδιο. Παρόλα αυτά όμως φαίνεται ότι ακόμα και αυτές (π.χ. μείωση ΕΝΦΙΑ, επέκταση ρύθμισης οφειλών έως 120 δόσεις) επηρεάζουν θετικά τις προσδοκίες των νοικοκυριών. Ωστόσο, φαίνεται να παραμένουν ανοικτά ορισμένα βασικά ζητήματα, όπως η διαμόρφωση του φορολογικού και συνταξιοδοτικού συστήματος, που θα επηρεάσουν τις προσδοκίες επιχειρήσεων και νοικοκυριών στο επόμενο χρονικό διάστημα. Ειδικότερα, τα ζητήματα αυτά σχετίζονται με τον προϋπολογισμό του 2020 και το δημοσιονομικό περιθώριο που υπάρχει από τις εφαρμοζόμενες και προγραμματιζόμενες παρεμβάσεις, ενώ επηρεάζονται και από σημαντικές εστίες αβεβαιότητας στο διεθνές περιβάλλον.

Σημαντική βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών, λόγω καλύτερων προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία ενισχύθηκε σημαντικά τον Σεπτέμβριο, στις 106,8 (από 104,4 τον Ιούλιο) μονάδες, επίπεδο υψηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (104,5 μον.). Η βελτίωση των προσδοκιών στη βιομηχανία οφείλεται κυρίως στην ενίσχυση των επενδύσεων των επιχειρήσεων, τόσο στην εγχώρια όσο και στην ξένη αγορά, καθώς και γενικότερα στην αναπτυξιακή δυναμική που διαφαίνεται τους τελευταίους μήνες. Οι φοροελαφρύνσεις, οι ανακοινώσεις για τις επερχόμενες μεταρρυθμίσεις στον τομέα της ενέργειας (π.χ. target model, Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια) και το νέο αναπτυξιακό πολυνομοσχέδιο, που βρίσκεται υπό δημόσια διαβούλευση, φαίνεται να δημιουργούν θετικές προσδοκίες για την εγχώρια οικονομία. Το αναπτυξιακό

πολυνομοσχέδιο έχει ως στόχο την ενίσχυση του επιχειρείν και τη βελτίωση της οικονομίας, προσπαθεί να αντιμετωπίσει στρεβλώσεις που δυσχεραίνουν την επιχειρηματική δραστηριότητα. Οι παρεμβάσεις έχουν στόχο, μεταξύ άλλων, την προσέλκυση στρατηγικών επενδύσεων, τη δημιουργία ενιαίου ψηφιακού χάρτη, την απλοποίηση της αδειοδότησης βιομηχανικών δραστηριοτήτων, καθώς και ζητήματα που αφορούν στα επιχειρηματικά πάρκα. Από την άλλη πλευρά, η διεθνής παρουσία μεγάλων εγχώριων μεταποιητικών επιχειρήσεων σε ένα ευρύ πλήθος χωρών, με την ανάληψη μεγάλων επενδυτικών έργων, αλλά και τη διάθεση εγχώριων βιομηχανικών προϊόντων αναδεικνύει μια βελτιωμένη ανταγωνιστικότητα που δε φαίνεται να επηρεάζεται ακόμα από τις αβεβαιότητες στις εμπορικές σχέσεις μεγάλων παγκόσμιων παικτών (ΗΠΑ, Ευρώπη, Κίνα).

Διάγραμμα 1. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών και μεταβολή βιομηχανικής παραγωγής

Πηγή: IOBE, ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 1: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Βιομηχανία (2000-2010=100)		Min	Max		2001-2018	2013	2014	2015	2016	2017	2018
		66,2 (Φ. 2009)	117,6 (Μάρ. 2000)		95,9	92,6	99,7	86,3	96,1	98,1	102,8
2018											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	Ο	N	Δ
103,9	108,7	102,6	103,4	101,7	103,1	105,9	106,6	104,5	98,9	97,9	96,4
2019											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	Ο	N	Δ
97,6	104,1	103,8	104,4	102,9	104,2	104,4	103,1	106,8			

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Πράγματι η συμβολή του εξωτερικού εμπορίου της μεταποίησης στο σύνολο της εγχώριας οικονομίας παραμένει και το 2019 σημαντική. Αναλυτικά, **οι εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων** το διάστημα Ιανουαρίου – Ιουλίου του 2019 ξεπέρασαν τα €8,7 δισεκ., σημειώνοντας άνοδο 8 ποσοστιαίων μονάδων σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2018. Ηπιότερη καταγράφεται η άνοδος των εξαγωγών προϊόντων, κατά 2,7%, με την αξία αυτών να ανέρχεται στα €19,7 δισεκ το εν λόγω διάστημα. Σχετικά με τις εξαγωγές προϊόντων, εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών το διάστημα Ιανουαρίου - Ιουλίου του τρέχοντος έτους, προσέγγισαν τα €13,3 δισεκ., καταγράφοντας άνοδο κατά 4,2% (από €12,7 δισεκ. το 2018).

Πίνακας 2. Εξαγωγές προϊόντων, Ιανουάριος – Ιούλιος 2019

Προϊόν	Αξία (εκατ. €)		% Μεταβολή 19*/18*	% Σύνθεση	
	2019*	2018*		2019*	2018*
Βιομηχανικά προϊόντα	8.737,9	8.088,3	8,0%	44,3%	42,1%
Χημικά προϊόντα & συναφή (μ.α.κ.)	2.362,3	2.022,3	16,8%	12,0%	10,5%
Βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη	3.063,2	3.088,6	-0,8%	15,5%	16,1%
Μηχανήματα & υλικό μεταφορών	1.765,1	1.735,2	1,7%	8,9%	9,0%
Διάφορα βιομηχανικά είδη	1.547,3	1.242,3	24,6%	7,8%	6,5%
Συνολικές εξαγωγές προϊόντων	19.725,4	19.206,3	2,7%	100,0%	100,0%
Συνολικές εξαγωγές προϊόντων, εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών	13.276,1	12.741,4	4,2%		

*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΠΣΕ, Επεξεργασία IOBE

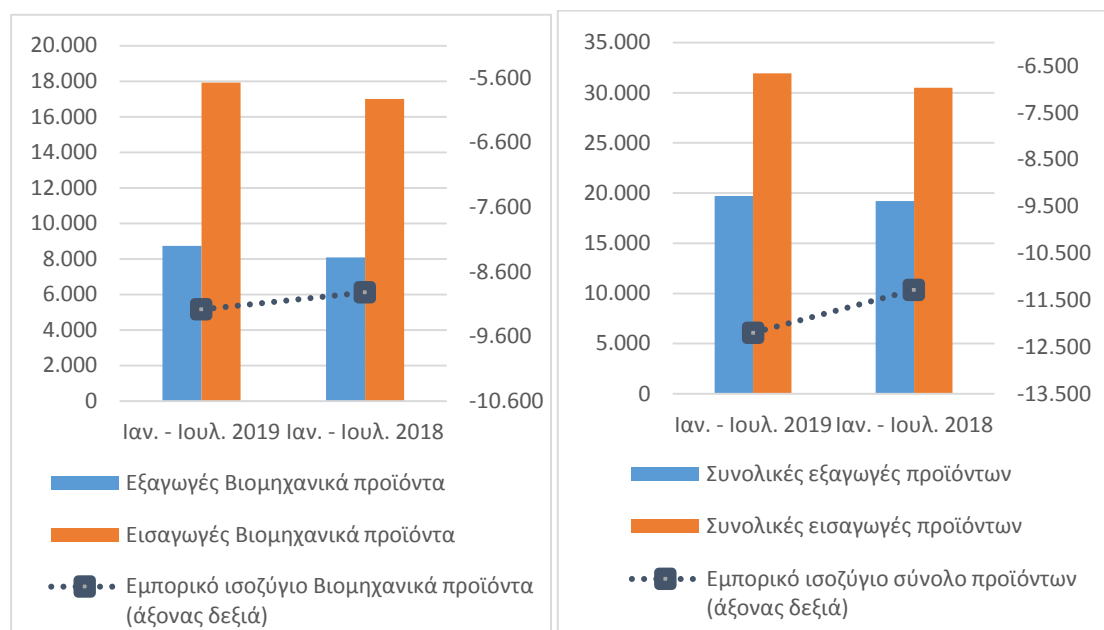
Πίνακας 3. Εισαγωγές προϊόντων, Ιανουάριος - Ιούλιος 2019

Προϊόν	Αξία (εκατ. €)		% Μεταβολή 19*/18*	% Σύνθεση	
	2019*	2018*		2019*	2018*
Βιομηχανικά προϊόντα	17.918,8	17.008,5	5,4%	56,1%	55,8%
Χημικά προϊόντα & συναφή (μ.α.κ.)	4.969,4	4.692,8	5,9%	15,6%	15,4%
Βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη	3.608,3	3.718,1	-3,0%	11,3%	12,2%
Μηχανήματα & υλικό μεταφορών	5.813,3	5.489,6	5,9%	18,2%	18,0%
Διάφορα βιομηχανικά είδη	3.527,7	3.108,0	13,5%	11,0%	10,2%
Συνολικές εισαγωγές προϊόντων	31.925,4	30.486,7	4,7%	100,0%	100,0%
Συνολικές εισαγωγές προϊόντων, εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών	22.890,0	21.618,6	5,9%		

*Προσωρινά στοιχεία

Πηγή: ΠΣΕ, Επεξεργασία IOBE

Διάγραμμα 2. Εμπορικό ισοζύγιο βιομηχανικών προϊόντων και συνόλου προϊόντων

Πηγή: ΠΣΕ, Επεξεργασία ΙΟΒΕ

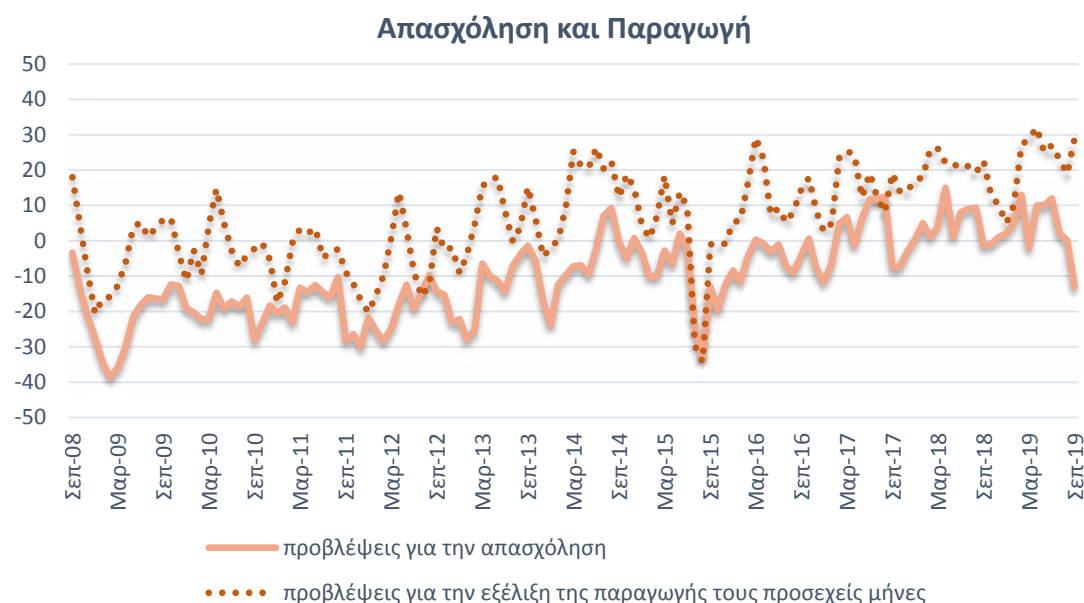
Σε επίπεδο εισαγωγών, στα βιομηχανικά προϊόντα σημειώνεται ενίσχυση κατά 5,4%, στο διάστημα Ιανουαρίου – Ιουλίου του 2019, με την αξία τους να προσεγγίζει τα €18 δισεκ. Αντίστοιχα, το εμπορικό έλλειμμα ξεπέρασε τα €9,1 δισεκ., καταγράφοντας άνοδο 2,9%, σε σύγκριση με το αντίστοιχο περσινό διάστημα. Ελαφρώς ηπιότερη ήταν η άνοδος των εισαγωγών στο σύνολο των αγαθών (+4,7%), με την αξία αυτών να διαμορφώνεται στα €31,9 δισεκ. από €30,5 δισεκ. το αντίστοιχο διάστημα του 2018. Κατά συνέπεια, το ελλειμματικό ισοζύγιο το πρώτο επτάμηνο του τρέχοντος έτους διαμορφώθηκε στα €12,2 δισεκ., σημειώνοντας άνοδο της τάξης του 8,2% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2018. Εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, οι εισαγωγές προϊόντων το διάστημα Ιανουαρίου – Ιουλίου του 2019 άγγιξαν τα €23 δισεκ. (από €21,6 δισεκ.), σημειώνοντας άνοδο 5,9%, ενώ το εμπορικό έλλειμμα ξεπέρασε τα €9,6 δισεκ., (+8,3%, από το πρώτο επτάμηνο του 2018).

Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση ενισχύθηκε ήπια, το ισοζύγιο στις προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες αυξήθηκε αισθητά, ενώ οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα βελτιώθηκαν ελαφρώς¹. Αναλυτικότερα:

Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο τον Σεπτέμβριο σημείωσε άνοδο κατά 6 μονάδες και διαμορφώθηκε στις +29, με το 38% (από 33%) των επιχειρήσεων να προβλέπει περαιτέρω ενίσχυση της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και το 9% (από 11%) μείωσή της.

¹ Ο Δείκτης Επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία προκύπτει από το συνθετικό αποτέλεσμα τριών επιμέρους μεταβλητών που περιλαμβάνονται στην έρευνα: α) τις εκτιμήσεις για το **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, β) τις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς μήνες** και γ) τις **εκτιμήσεις για τα αποθέματα έτοιμων προϊόντων**.

Διάγραμμα 3. Προβλέψεις για την παραγωγή και την απασχόληση στους προσεχείς μήνες (ισοζύγιο θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

Πηγή: IOBE

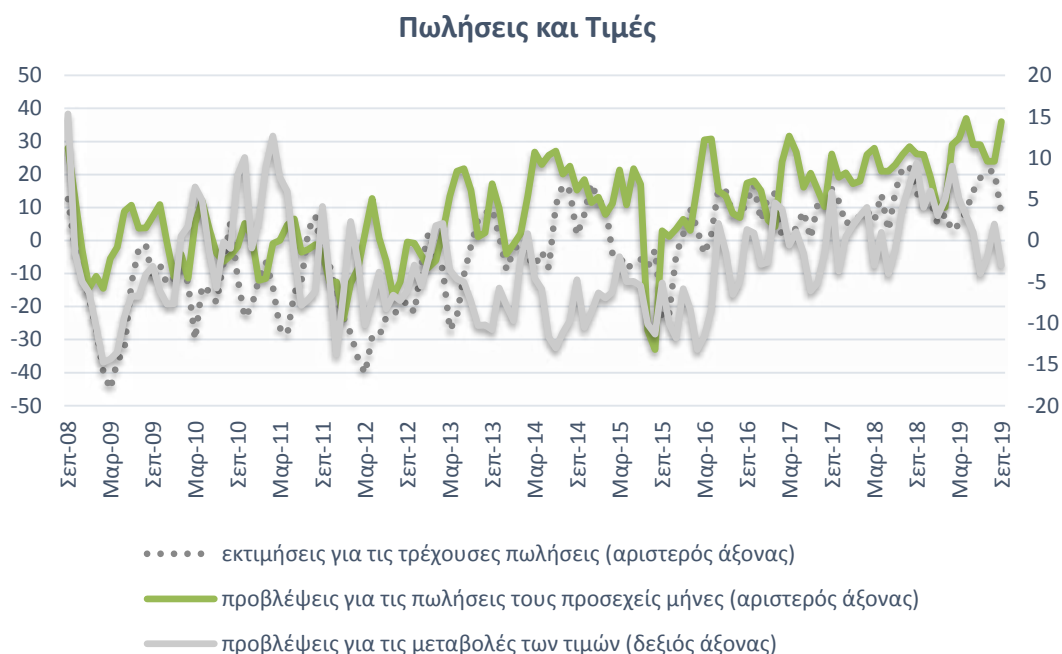
Το ισοζύγιο που αφορά στις **προβλέψεις για την απασχόληση** εξασθένησε σημαντικά με τον σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -13 μονάδες (από +2 μονάδες), και το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο απασχόλησης το προσεχές τρίμηνο να προσεγγίζει το 8% (από 13%), ενώ ένα 22% (από 12%) αναμένει υποχώρηση.

Οι **θετικές προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** βελτιώθηκαν περαιτέρω τον Σεπτέμβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις +36 (από +24) μονάδες. Το 44% (από 35%) των επιχειρήσεων αναμένει άνοδο το προσεχές χρονικό διάστημα και το 8% (από 11%) μείωσή τους. Ο **δείκτης εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις** εξασθενεί, στις +8 (από +21) μονάδες, με το 27% (από 34%) των ερωτηθέντων, ωστόσο, να εκτιμά άνοδό τους.

Αναφορικά με τους **δείκτες εξαγωγικής δραστηριότητας** καταγράφηκαν μικτές τάσεις: οι εκτιμήσεις για τις εξαγωγές το τελευταίο τρίμηνο υποχώρησαν στις +1 μονάδες (από +7 τον Ιούλιο), ενώ οι αρνητικές εκτιμήσεις για **τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** περιορίστηκαν 2 μονάδες (-8 από -10 μον. το ισοζύγιο) και οι προβλέψεις για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες σημείωσαν σημαντική βελτίωση (+25 από +17 μον. ο δείκτης).

Σχετικά με τις **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών**, ο σχετικός δείκτης διαμορφώθηκε στις -3 (από -2) μονάδες, με το 91% (από 87%) των επιχειρήσεων να μην αναμένει μεταβολές τους το επόμενο τρίμηνο και το 3% (από 6%) να αναμένει άνοδο. Ως προς την τάση στις τιμές παραγωγού στη βιομηχανία, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, σημειώνεται μείωση τον Αύγουστο σε σχέση με τον Ιούλιο, κατά 1,6%, ενώ εντονότερη είναι η εξασθένηση σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2018, όπου ο δείκτης υποχωρεί κατά 2,6%.

Διάγραμμα 4. Εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και την πορεία των τιμών (ισοζύγιο θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

Πηγή: IOBE

Από την άλλη πλευρά, ο **δείκτης παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, παρέμεινε σε αρνητικό έδαφος τον Σεπτέμβριο και, μάλιστα ενισχυμένος, στις -9 μονάδες (από -5 μον. τον Ιούλιο), με το 23% (από 20%) των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 15% σταθερά να δηλώνει το αντίθετο.

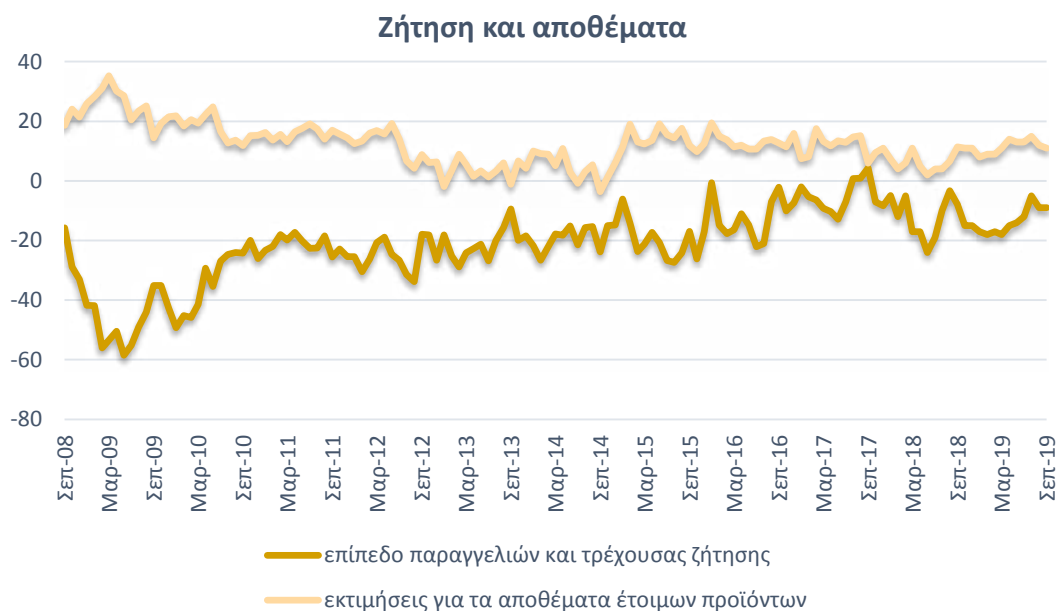
Το ισοζύγιο για τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων** εξασθένησε 4 μονάδες έναντι του Ιουλίου, στις +11 μονάδες, με το 18% των επιχειρήσεων σταθερά να αναφέρει εκ νέου υψηλά για την εποχή αποθέματα και το 7% (από 8%) να αναφέρει το αντίθετο.

Αναφορικά με τους **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής**, ο σχετικός δείκτης παρέμεινε αμετάβλητος στους 4,8 μήνες, με το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού να περιορίζεται ήπια, στο 70,6% (από 72,1%). Όπως έχει ήδη επισημανθεί και σε προηγούμενα δελτία, μετά το καλοκαίρι του 2015, η χρησιμοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού έχει ενισχυθεί σημαντικά, κινούμενη πάνω από το 70%, λόγω της αυξημένης παραγωγής.

Σε επίπεδο βασικών τομέων, η τάση των προσδοκιών στα **Καταναλωτικά αγαθά** ήταν ανοδική, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 106,0 (από 103,6) μονάδες, κυρίως λόγω της σημαντικής βελτίωσης του δείκτη παραγγελιών και ζήτησης και του δείκτη αποθεμάτων, παρά την ήπια υποχώρηση των εκτιμήσεων για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες. Αναλυτικότερα, ο δείκτης προβλέψεων για την παραγωγή σημείωσε ήπια εξασθένηση στις +22 (από +27) μονάδες, σε αντίθεση με το ισοζύγιο παραγγελιών και εγχώριας ζήτησης, το οποίο κατέγραψε οριακή βελτίωση στην 1 (από -0) μονάδα. Τάσεις υποχώρησης σημείωσαν οι εκτιμήσεις των αποθεμάτων στις +8 (από +19) μονάδες, καθώς και των εξαγωγών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις +19 (από +25) μονάδες. Αισθητά σε χαμηλότερα επίπεδα κινήθηκαν οι προβλέψεις για την απασχόληση, με το

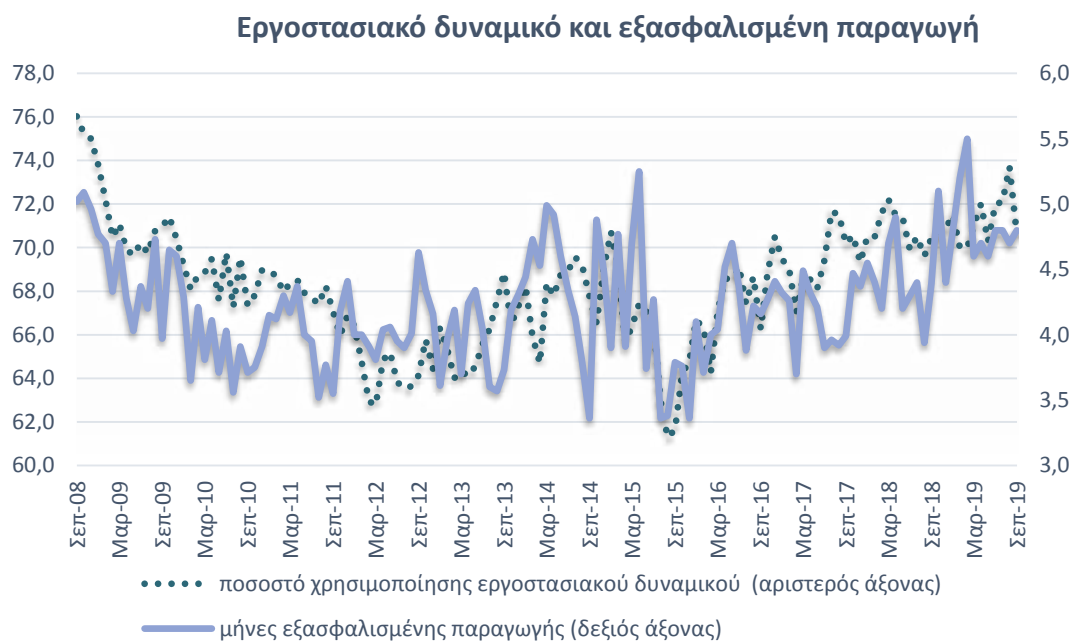
ισοζύγιο των +3 μονάδων να διαμορφώνεται -25 μονάδες, ενώ ο δείκτης για τις τιμές σημείωσε μικρή βελτίωση, περνώντας σε θετικό έδαφος, στις 1 (από -1) μονάδα.

Διάγραμμα 5. Εκτιμήσεις για το επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης και εκτιμήσεις για τα αποθέματα έτοιμων προϊόντων (ισοζύγιο θετικών – αρνητικών απαντήσεων)

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 6. Ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού και μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής

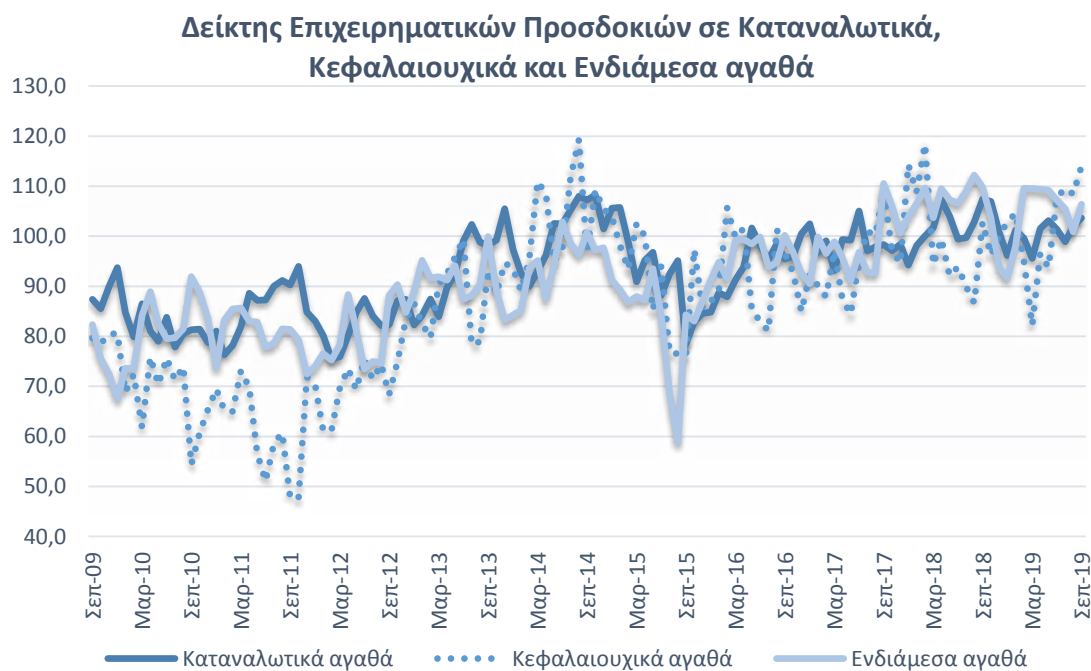

Πηγή: IOBE

Στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά**, ο δείκτης επίσης ενισχύθηκε, στις 114,0 (από 109,5) μονάδες, εξέλιξη που προήλθε αποκλειστικά από την έντονη βελτίωση του ισοζυγίου των αποθεμάτων (-1 από +20 ο σχετικός δείκτης), καθώς τόσο η παραγωγή τους 3-4 προσεχείς μήνες αλλά και οι παραγγελίες και η ζήτηση αποδυναμώθηκαν. Συγκεκριμένα, ο δείκτης των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση επιδεινώθηκε στις -14 (από -9) μονάδες, ενώ πτωτική ήταν και η τάση στο ισοζύγιο εκτιμήσεων για τα αποθέματα, με τον σχετικό δείκτη να ανέρχεται στις -1 (από +20) μονάδες. Ήπια υποχώρησαν οι προβλέψεις για τις εξαγωγές, στις +7 (από +9) μονάδες, όπως και το ισοζύγιο στις τιμές, στις 0 (από +1) μονάδες, με το 100% των επιχειρήσεων να αναμένουν σταθερότητα. Έντονα πτωτική πορεία ακολούθησε ο δείκτης για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της απασχόλησης, στις -6 (από +20) μονάδες.

Τέλος, μικρή ενίσχυση παρουσίασε ο δείκτης στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, στις 106,4 (από 105,5) μονάδες, καθώς η έντονη αύξηση στην παραγωγή τους 3-4 ερχόμενους μήνες περιορίστηκε από την κάμψη των προβλέψεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση. Συγκεκριμένα, πτωτικά κινήθηκαν το ισοζύγιο των προβλέψεων για την παραγωγή εξασθένησε, στις +35 (από +16) μονάδες, ενώ ηπιότερη ήταν η εξασθένηση στο ισοζύγιο παραγγελιών και ζήτησης, στις -16 (από -10) μονάδες. Οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα κινήθηκαν ανοδικά, με το δείκτη να διαμορφώνεται στις +16 (από +6) μονάδες, όπως και οι εξαγωγές, όπου το σχετικό ισοζύγιο ενισχύθηκε στις +32 (από +11) μονάδες. Ηπιότερη βελτίωση σημείωσαν οι προβλέψεις για την απασχόληση, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 0 (από -3) μονάδες, ενώ αντιθέτως το ισοζύγιο για τις τιμές υποχώρησε περαιτέρω, στις -8 (από -3) μονάδες.

Διάγραμμα 7. Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα Καταναλωτικά, Κεφαλαιουχικά και Ενδιάμεσα αγαθά (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE